

EuroBasque Erromako Tratatuaren 60. Urteurrenaren aurrean

Europako Ekonomia Erkidegoko Tratatuak, egun EB, eta indarrean dagoen Europako Energia Atomiko Erkidegoko Tratatuak (Euratom) 60. urteurrena ospatzen dute. Itunak 1957ko martxoaren 25ean sinatu ziren Erroman, eta orduko argazkiak, sei herri sortzaileetako *Estatu gizonez* beteriko gela erakusten digu. 60 urte hauetan, gizarte europarrak historian aurrekaririk gabeko garapen ekonomiko eta soziala lortu du. Aldi berean, Europak eraldaketa nabarmenak bizi izan ditu eta krisi sakonak gainditu: Berlingo harresiaren eraikuntza; deskolonizatzeak eta Argeliaren independentzia, Frantziaren aurkako guda eta gero; mirari ekonomiko alemaniarra; De Gaullek eragindako aulki hutsaren krisia; 1. zabalkuntza Erresuma Batua, Irlanda eta Danimarkara; terrorismoek eragindako sarraskiak; petrolioaren krisia eta menpekotasun energetikoa; 2. zabalkuntza bolada, Europa Hegoaldera, Grezia, Portugal eta Espainiako diktadurak erortzerakoan; Lady Thatcherren euroeszeptizismoa; Europa banatzen zuten Berlingo harresiaren eta altzairuzko oihalaren jauskera; errepublika baltikoen independentzia eta ekialdeko Europaren emantzipazioa; Sobiet Batasunaren desagetea; Balkanetako eta Golkoko gudak; 3. zabalkuntza bolada, Iparraldera eta Austriara; Europako hainbat herriren ezetzaerreferendumetan, haien gobernuak onetsitako Tratatuakberresteko orduan; oraindik burutu gabe dagoen Ekialderako 4. zabalkuntza bolada.

Krisialdien aurrean, europeismoak eta integrazio europearrak aurrera egin dute Batasun barnean zuzenbidearen inperioa finkatuz Europa mailako sistema judizial baten bidez; barne merkatua, askatasun, segurtasun eta justizia gunea, Batasuneko hiritartasuna; Oinarrizko Eskubideen Gutuna, loteslea; Europako Parlamentuaren botereen gehitze progresiboa, Batzordeko presidentzia izendatzeraino; aldaketa klimatikoaren aurkako borroka eta garapen iraunkorraren aldeko estrategia; maila anitzetako gobernantza eta subsidiaritatea; gizarte eta lurralde kohesioa eta estruktura funtsak; *Euroa*, kontsumitzaileen babesa; bereizkeriaren aurkako borroka eta gizon eta emakumeen arteko berdintasuna; lehiaketa askeko baldintzetan *merkatuzko ekonomia sozial* sistema bat, kanpo politika komun, kanpo ekintza eta defentsa herabeak (ASPE, KEEZ, SDPK), ... Erkidegoaren ondareaz dihardu, zeinek integrazioa hobetzeko eta demokratikoagoa, solidarioagoa eta sozialagoa egiteko kemena eman behar bait digun. Eta garrantzitsuena, Europak bere historiako bakealdirik luzeena bizi izan du, horri esker 2012ko Bakearen Nobel Saria merezi izan zuelarik.

Egun, European krisi sistemiko bat jasaten ari gara: *Euroaren* krisi finantziario eta ekonomikoa, oraindik dirauena, erreskatatzeekin, herstura politikekin, murrizpenekin eta ongizate estatuaren atzerakadarekin; *Brexit*-a; terrorismo *yihadista*-ren astindua 2001-S-11-ak eta “izuaren aurkako guda”k areagotua; gerratik ihesi Europara babes bila datozen pertsonen drama; populismo *eurofoboaren* zabalkuntza eta Europa erdian demokrazia *iliberal* baten agertzea. Kontseilu Europarreko presidentak, Donald Tusk-ek honakoa gehitzen du: “Washington-go gobernu berriak ekar ditzakeen arazoak, Txinaren politika Pazifikoa, Errusiaren oldarkeria Ukraina eta inguruko herrialdeekiko, edo guda eta terrorismoa Ekialde hurbilean eta Afrikan, Islam erradikalaren eskutik”. Ez diezaiozun gure buruari engaina: Europak bat eginda soilik aurre egin diezaieke krisi hauei! Baina sistema instituzional demokratiko eta gardenagoa behar du, konplexutasun gutxiagorekin, hiritarrekiko eta Europa osatzen duten herriekiko hurbilagoa, eta serioz hartu hartu behar ditu, barrura eta kanpora begira, Europako Tratatuak, 2. eta 3. artikuluetan aldarrikatzen dituen baloreak. EB Giza Eskubideen Europako Hitzarmenari atxikitu behar zaio lehenbailehen eta, berezkoa duen aniztasuna aintzakotuz, Federakuntzarantz aurrerapausoa eman.

EuroBasque-k, Haga-ko 1948ko Kongresuan Europako Nazioarteko Mugimenduaren sortzailetako bat izanik, naziozgaindiko sistema europear baten integrazteko apustua berresten du, zeinetan, estatu-azpiko nazioek erakunde komunetan era aktiboan parte hartzen duten, alegia, Erregioen Komite epela baino haratago. Bokazio federala duen Europako herri zahar bat izanik, interes handiz jarraitzen ditugu Eskoziako independentzia erreferenduma eta European geratzeko beren gehienengoaren botoa. Mundura zabalik dagoen Europa federala desiratzen dugu, zailtasunak dituzten herrialdeekiko duen erantzukizuna berea eginik, eta azkenengo funtsa Estatuak baino Europako hiritarrak dituen, eta “Europako herrien arteko batasun gero eta estuagoa”-ren aldeko gure apustua berresten dugu.